

Standardní operační postup organizační

SOPO-01

Název: Laboratorní příručka

Přehled laboratorních vyšetření, referenčních mezí a doporučení

Počet stran textu: 30

Počet příloh: 0

Výtisk č.: 1

Vydání č.: 5

Interval revize: 1 x ročně

Vypracoval: ..... RNDr. Blahová Blažena <i>Manažer kvality</i>	Přezkoumal: ..... Rozmahelová Jana <i>Vedoucí laborantka</i>	Schválil: RNDr. Blahová Blažena ..... <i>Manažer kvality</i> MUDr. Musilová Vlasta ..... <i>Garant odbornosti biochemie</i>
Vydání č.: 5	Datum vydání: 01. 04. 2019	Platnost od: 01. 04. 2019 Platnost do: aktualizace

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 2
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

A. Úvod

A-1 Úvodní slovo

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
předkládáme Vám nabídku našich služeb, kde nalezne přehled laboratorních vyšetření dostupných v Laboratoři klinické biochemie Velká Bíteš. Příručka je určena především lékařům a zdravotním sestřám regionu, kteří potřebují informace o naší činnosti. Příručka je vytvořena v souladu s normou ČSN EN ISO 15189. Věříme, že v ní najdete nejen potřebné informace pro naši vzájemnou spolupráci, ale i inspiraci pro Vaši další činnost.

Pracovníci Laboratoře klinické biochemie Velká Bíteš

Vedoucí laboratoře: RNDr. Blažena Blahová
Garant odbornosti biochemie: MUDr. Vlasta Musilová
Vedoucí laborantka: Jana Rozmahelová

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 3
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Obsah

A. Úvod	2
A-1 Úvodní slovo	2
B. Informace o laboratoři	5
B-1 identifikace laboratoře a důležité údaje	5
B-2 Základní informace o laboratoři	5
B-3 Zaměření laboratoře, úroveň a stav akreditace pracoviště	5
B-4 Úroveň a stav akreditace	6
B-5 Organizace laboratoře	6
B-6 Spektrum nabízených služeb	6
C. Manuál pro odběry primárních vzorků	7
C-1 Základní informace	7
C-2 Požadavkové listy (žádanky)	7
C-3 Požadavky na statimové vyšetření	8
C-4 Ústní požadavky na vyšetření (dodatečná a opakovaná vyšetření)	8
C-5 Používaný odběrový materiál	8
C-6 Příprava pacienta před vyšetřením, odběr vzorku	9
C-7 Identifikace pacienta na žádance a označení vzorku	11
C-8 Množství vzorku	11
C-9 Nezbytné operace se vzorkem, stabilita	12
C-10 Základní informace k bezpečnosti při práci se vzorky	12
C-11 Transport vzorků	12
C-12 Informace k dopravě vzorků a k zajištění svozu vzorků	12
D. Preanalytické procesy v laboratoři	13
D-1 Příjem žádanek a vzorků	13
D-2 Kritéria pro odmítnutí vadných (kolizních) primárních vzorků	13
D-3 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku nebo žádanky	14
D-4 Vyšetřování smluvními laboratořemi	14
E. Vydávání výsledků a komunikace s laboratoří	14
E-1 Hlášení výsledků v kritických intervalech	14

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 4
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

E-2 Informace o formách vydávání výsledků, typy nálezů a laboratorních zpráv.....	15
E-3 Změny výsledků a nálezu.....	16
E-4 Intervaly od dodání vzorku k vydání výsledku.....	16
E-5 Způsob řešení stížností	16
E-6 Konzultační činnost laboratoře, vydávání potřeb laboratoří	17
F. Abecední seznam laboratorních vyšetření	17
G. Přehled laboratorních vyšetření	18
H. Požadavkový list.....	29
Záznam o seznámení s dokumentem a jeho změnou	30

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 5
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

B. Informace o laboratoři

B-1 identifikace laboratoře a důležité údaje

Název laboratoře: Laboratoř klinické biochemie
 Identifikační údaje: Poliklinika Velká Bíteš p. o.
 IČO: 00842044
 IČP: 84861003
 Předmět činnosti: základní biochemické, hematologické a imunochemické vyšetření

Adresa: Poliklinika Velká Bíteš příspěvková organizace
 Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01

Telefonní linky: 566 503 665
 e-mail: laborator-velkabites@seznam.cz

Název laboratoře: Laboratoř klinické biochemie
 Okruh působnosti laboratoře: Kraj Vysočina
 Vedoucí laboratoře: RNDr Blažena Blahová
 Zástupce vedoucího laboratoře: Jana Rozmahelová
 Odborný garant: MUDr Vlasta Musilová: mob. +420 602 511 788
 Management kvality: RNDr Blažena Blahová

B-2 Základní informace o laboratoři

Laboratoř má v souladu se svým přístrojovým vybavením a odbornými možnostmi stanoven soubor laboratorních vyšetření, která může realizovat. Personální obsazení pracovníků laboratoře splňuje svým vzděláním podmínky odborné způsobilosti. Vybavení oddělení odpovídá současným požadavkům, které jsou na klinickou biochemii a hematologii kladeny.

B-3 Zaměření laboratoře, úroveň a stav akreditace pracoviště

Laboratoř se zabývá biochemickým a hematologickým vyšetřením biologických materiálů humánního původu. Jedná se o základní a specializovaná biochemická a hematologická vyšetření, vyšetření hormonů štítné žlázy a vyšetření prostatického specifického hormonu.

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 6
		Celkem stran: 30 Vydání č.: 5
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Změna: 0 označení: SOPO- 01

V laboratoři se zpracovávají vzorky od:

- ambulantních pacientů praktických lékařů pro dospělé a děti
- internistů, gynekologů a dalších odborných lékařů
- samoplátců

Laboratoř v případě potřeby poskytuje konzultační služby.

B-4 Úroveň a stav akreditace

Laboratoř je evidována v registru klinických laboratoří Národního autorizačního střediska pro klinické laboratoře při ČLS JEP. Splňuje základní technické a personální požadavky pro vstup do tohoto registru laboratoří. Úspěšně absolvovala Audit II NASKL.

B-5 Organizace laboratoře

Provozní doba laboratoře: Po-Pá: 7.00 - 15.00 hod

Odběry krve: Po-Pá: 7.15 - 8.30

Polední přestávka: Po-Pá: 12.00 - 12.30

Umístění laboratoře: laboratoř je umístěna ve 2. poschodí budovy Polikliniky.

B-6 Spektrum nabízených služeb

Laboratoř poskytuje:

- základní biochemická vyšetření krve a moče
- stanovení hormonů štítné žlázy, TSH, FT4
- stanovení prostatického specifického antigenu, PSA
- stanovení markerů diabetické kompenzace, glykovaný hemoglobin GHbA1c, albumin v moči
- C-peptid pro posouzení funkce slinivky
- základní hematologické vyšetření, krevní obraz
- základní koagulační vyšetření, protrombinový čas-INR, APTT, fibrinogen

Laboratoř současně poskytuje:

- konzultační služby v oblasti klinické biochemie
- služby související s laboratorním vyšetřením, dodávka laboratorních potřeb
- shromáždění materiálu na odvoz do laboratoří Aeskuab, Synlab, Spadia
- informace o výsledcích pacientů z laboratorního archivu

Seznam vyšetření je v kapitole F: Abecední seznam laboratorních vyšetření.

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 7
		Celkem stran: 30 Vydání č.: 5
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Změna: 0 označení: SOPO- 01

C. Manuál pro odběry primárních vzorků

C-1 Základní informace

V manuálu pro odběr primárních vzorků jsou uvedeny pokyny týkající se správného odběru a zacházení s primárními vzorky. Tyto pokyny jsou důležité nejenom pro pracovníky laboratoře, ale i pro pracovníky odpovědné za odběry primárních vzorků. Je vhodné tyto pokyny dodržet, aby nedošlo ke zkreslení stanovovaných hodnot a následné chybné interpretaci výsledků. Všechna prováděná vyšetření jsou uvedena v kapitole F: Abecední seznam laboratorních vyšetření, kde je kompletní seznam vyšetření s informacemi o referenčních hodnotách a materiálu potřebnému k vyšetření.

C-2 Požadavkové listy (žádanky)

Objednávání biochemických a hematologických vyšetření na OKBH se provádí pomocí požadavkových listů - laboratorní žádanky vyšetření, která je přiložena ke vzorku. Žádanka je na vyžádání k dispozici v laboratoři. V naší laboratoři používáme jednu žádanku pro dodání více druhů vzorků. Laboratoř přijme i jinou žádanku, pokud jsou na ní uvedeny všechny nezbytné údaje a všechna požadovaná vyšetření jsou jednoznačně identifikovatelná.

Všechny žádanky archivujeme 5 let.

Žádanka musí mít uvedené minimálně tyto údaje:

- jméno, příjmení, popř. titul pacienta
- rodné číslo, popř. číslo pojistky pacienta (cizinci)
- kód pojišťovny pacienta /pojištění
- minimálně základní diagnóza
- identifikace žadatele o vyšetření – razítko (jméno lékaře, IČP, odbornost, ambulance, adresa), podpis lékaře, který vyšetření požaduje
- požadovaná vyšetření označená v příslušné kolonce
- datum a čas odběru
- datum a čas příjmu vzorku laboratoří - je uveden v LIS.

Žádanka musí být vyplněna čitelně nejlépe propisovací tužkou (ne obyčejnou) tak, aby při další manipulaci se žádankou nedošlo k poškození údajů na žádance. Požadavek na vyšetření a identifikace pacienta na žádance a zkusavce musí být vždy jednoznačné, aby nedošlo k jakémoliv záměně. Pokud dojde k nesprávné identifikaci pacienta na žádance nebo zkusavce, laboratoř postupuje podle D-3 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku nebo žádanky.

Pokud dojde při transportu k poškození nebo vylití obsahu zkumavky, laboratoř to oznámí a požádá o nový odběr viz D-2 Kritéria pro odmítnutí vadných (kolizních) primárních vzorků.

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 8 Celkem stran: 30 Vydání č.: 5
		Změna: 0
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	označení: SOPO- 01

Vzor žádanky používané v naší laboratoři je uveden v kapitole H.

C-3 Požadavky na statimové vyšetření

Urgentní vyšetření vybraných parametrů jsou v laboratoři zpracovány přednostně. Za požadavek na urgentní vyšetření je považována žádanka, která je označena statim. Vzorky, které jsou zpracovávány v tomto režimu, mají přednost před ostatními vzorky.

C-4 Ústní požadavky na vyšetření (dodatečná a opakovaná vyšetření)

Ústní, nebo telefonické požadavky na vyšetření lze dodatečně provést ze vzorků již do laboratoře dodaných. Je třeba dodat na toto vyšetření novou žádanku s doordínovaným vyšetřením. Dodatečná vyšetření lze u některých analytů provádět s určitým omezením, které je dáno stabilitou analytu v odebraném biologickém materiálu.

Laboratoř skladuje vzorky při teplotě cca +4 až +8°C po dobu 1 týdne.

C-5 Používaný odběrový materiál

Materiál na odběr biologického materiálu používáme od fy Dispolab a od [fy Sarstedt typ Monovette](#).

Krev odebraná pro vyšetření ze séra se odebírá do zkumavky s bílou zátkou – obsahuje akcelerátor srážení na 5 ml s červenou zátkou pro děti – Tapval na 3 ml

[zkumavka Monovette s hnědou zátkou](#)

Krev na vyšetření krevního obrazu a glykovaného hemoglobinu se odebírá do zkumavky se zelenou zátkou – obsahuje K3EDTA s fialovou zátkou – Tapval pro děti

[zkumavka Monovette s červenou zátku](#)

Nesrážlivá žilní krev na koagulační vyšetření INR, APTT, fibrinogen se odebírá do zkumavky s růžovou zátkou - obsahuje citrát sodný 1,8% s modrou zátkou pro děti

[zkumavka Monovette se zelenou zátkou](#)

Nesrážlivá žilní krev na sedimentaci, FW se žlutou zátkou s citrátem sodným 1,8%

Vyšetření moče

zkumavka se žlutou zátkou, která má dno upravené pro získání sedimentu.

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 9
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

C-6 Příprava pacienta před vyšetřením, odběr vzorku

Odběr vzorku je jeden z preanalytických faktorů, který může ovlivnit výsledek laboratorního vyšetření. Dodržení pokynů uvedených v této příručce je důležité pro správné zpracování biologického materiálu a zaručuje správné stanovení výsledků. Při nedodržení může dojít ke zkreslení stanovovaných hodnot a k jejich chybné interpretaci, která může v důsledku vést k poškození pacienta nebo ke zbytečnému opakování odběru. Při provádění odběru je důležité pacientovi zabezpečit pohodlí. Krev je vhodné odebírat vsedě, pacient má být před odběrem asi 30 minut v klidovém režimu.

Upozornění: Pokud se provádí odběr na více vyšetření z jednoho vpichu, mělo by být dodrženo toto pořadí plnění zkumavek: zkumavky bez přísad, zkumavky pro hemokoagulaci, ostatní zkumavky s přísadami a to v pořadí: K3EDTA, citrátové, heparinové, oxalátové a fluoridové.

Odběr žilní krve nalačno	<p>Odběr žilní krve je vhodné provést ráno mezi 7.15 - 8.30 hod. Pacient je poučen, že odpoledne a večer před odběrem má vynechat tučná jídla, mléčné výrobky a mléko, nepožívá alkoholické nápoje. Pokud lze, má pacient po konzultaci s lékařem vynechat léky 3 dny před odběrem. Ráno před odběrem se doporučuje, aby pacient vypil 0,25 l vody, resp. čaje. Pokud není požadováno vyšetření glykémie, může být tekutina slabě oslazená.</p> <p>Vakuový odběr: jehlu nasadíme na zkumavku typu Monovette, zavedeme do žíly a krev necháme volně natéct do zkumavky. Při odběru více zkumavek pouze vyjmeme již odebranou zkumavku a nasadíme stejným způsobem novou. Zkumavky jsou vakuované tak, aby byl nabrán přesný objem krve uvedený na zkumavce.</p> <p>Otevřený systém: při použití jehly a stříkačky se provede venepunkce, uvolníme škrtdlo a odebereme potřebné množství krve. Stříkačku s krví vyprazdňujeme pozvolna a po stěně zkumavky. Nesmí dojít k silnému tlaku, aby nedocházelo k pění krve.</p>
Odběr kapilární krve	<p>Pacienta posadíme, paži necháme volně podél těla. Provedeme dezinfekci místa vpichu. Otržeme nebo necháme dokonale zaschnout dezinfekční prostředek, následně lancetou uděláme ranku, z které necháme vytéct kapku krve. Tu setřeme a teprve nyní začneme nabírat krev do připravených mikrozkušavek. Nikdy násilím netlačíme na zakončení prstu, protože krev většinou hemolytická a musíme odběr opakovat. Krev se nechá volně stékat do odběrové nádoby. Na ranku po vpichu přiložíme tampon, který si pacient přidrží. Pokud je malé prokrvení, je možno místo vpichu nahřát teplým obkladem.</p>
Orální glukozový toleranční test (oGTT)	<p>Odběr se provádí nalačno (od večerní 18. hodiny nic nejíst, nepít slazené tekutiny - lačnění má trvat 10 - 14 hodin). Není vhodné žíznit, pít jen neslazené tekutiny (neslazený čaj, minerálku bez příchutí nebo</p>

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 10
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

	<p>čistou vodu). Před vyšetřením nekouřit (po dobu 10 – 14 hod před vyšetřením). Minimálně 24 hodin před vyšetřením vynechat jakékoliv alkoholické nápoje. Zhruba 1 - 3 dny před vyšetřením konzumovat běžnou stravu bez omezení cukru, je povolena běžná fyzická zátěž (je třeba vyloučit nadměrnou tělesnou námahu). Po dohodě s ošetřujícím lékařem vynechat ráno v den vyšetření léky, které vynechat lze; pravidelně užívané léky užít v obvyklou dobu, ale zapít pouze čistou vodou. Při odběru nahlásit užívané léky.</p> <p>Vyšetření se skládá z odběru krve z loketní žíly nalačno. Následuje podání zátěžové dávky cukru (75 g glukózy), který se vypije jako sladký ochucený nápoj během 5 – 10 minut. Následující 2 hodiny dodržovat tělesný klid (sedět, nechodit), nelze kouřit, jíst ani pít. Za hodinu a poté za druhou hodinu po vypití nápoje následuje odběr žilní krve, tím je vyšetření ukončeno.</p> <p>Vyšetření se neprovádí po noční směně. Také se neprovádí v době akutního onemocnění (chřipka, nachlazení, angina, operace, srdeční infarkt, cévní mozková příhoda, zánětlivé onemocnění apod.) nebo 6 týdnů po něm. Dále při horečnatém onemocnění, u průjmových onemocnění a u žen v období menstruace.</p>
Odběr ranního vzorku moče	<p>Poučený pacient odebere střední proud ranní moče. Je nezbytné omýt zevní genitál, aby se zabránilo chemické a bakteriální kontaminaci.</p> <p>Neodebírat moč dříve než po minimálně 4 hodinách stání moči v močovém měchýři, i když byl močový měchýř vyprazdňován dříve během noci. První proud se neodebírá, protože je vždy kontaminována běžnou uretrální flórou, teprve druhá porce se odebírá do odběrové nádoby. Optimální množství odebrané moče je alespoň 10 ml. Zkumavku označit nálepkou se jménem a rodným číslem. U žen v období menstruace, krátce před ní nebo po se vyšetření moče neprovádí (ery v moči). Pokud je vyšetření nutné, je třeba vyšetřit moč cévkovanou. Vzorek je třeba dopravit do laboratoře do jedné hodiny od vymočení.</p>
Sběr moče, je-li požadováno	<p>Pacient musí být před sběrem moče seznámen s technickým postupem sběru. Při sběru je nutné u dospělého dosáhnout objemu 1,5 – 2,0 l moče za 24 hodin. Proto by měl pacient v průběhu každých 6 ti hodin sběru, s výjimkou noci, vypít asi 0,75 l vody nebo minerální vody.</p> <p>Při 24hodinovém sběru moče se pacient ráno v den odběru vymočí mimo sběrnou nádobu. Od této doby „0“ pak sbírá veškerou moč, včetně moče při stolici. Po uplynutí 24 hodin od zahájení sběru se vymočí do láhve naposledy. Uzavřenou, jménem a rodným číslem označenou, sběrnou láhev (lahve) s celým objemem moče doručí pacient k lékaři, nebo do laboratoře.</p>

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 11
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

C-7 Identifikace pacienta na žádance a označení vzorku

V laboratoři jsou přijímány pouze řádně vyplněné žádanky a řádně označené vzorky biologického materiálu.

Jednoznačná identifikace pacienta na žádance a vzorku je určena těmito údaji:

- Jméno a příjmení pacienta
- Rodné číslo pacienta nebo číslo pojistky (u cizinců).

Pokud je nádobka s biologickým materiálem označena z uvedených povinných identifikačních znaků pouze jménem pacienta, laboratoř ji může přijmout za předpokladu, že je jednoznačně připojena k žádance s kompletní identifikací pacienta. Výjimku tvoří nemocní, u nichž není kompletní identifikace k dispozici (neznámé osoby nebo osoby, u nichž jsou k dispozici povinné identifikační znaky jen v částečném rozsahu). Musí být ale vždy jednoznačná identifikace daného pacienta na žádance a na štítku na zkumavce, aby nemohlo dojít k záměně.

Po kontrole přijatého materiálu a žádanky jsou identifikační znaky pacienta dle požadavkového listu zadány do laboratorního informačního systému, kde je mu přiděleno pořadové číslo, pod kterým je vzorek dále zpracováván.

Upozornění:

Pokud je materiál během transportu vylitý nebo rozbitý, laboratoř Vám to telefonicky oznámí a požádá Vás o nový odběr, více v bodě D-2 Kritéria pro odmítnutí vadných (kolizních) primárních vzorků

C-8 Množství vzorku

Doporučené množství plné krve, moče při primárním odběru:

Stanovení základních biochemických testů (max 20 analytů), a imunochemické vyšetření	5 ml srážlivé krve
Krevní obraz, glykovaný hemoglobin	2 až 3 ml nesrážlivé krve (EDTA)
Vyšetření koagulace	2,5 ml nesrážlivé krve s Na citricum
Vyšetření moče chemicky a vyšetření močového sedimentu	10 ml ranní moče
Sběr moče pro stanovení odpadu iontů a bílkovin	celý objem moče nasbírané za 24 hodin

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 12
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

C-9 Nezbytné operace se vzorkem, stabilita

Po odebrání primárních vzorků a jejich řádném označení jménem a rodným číslem pacienta jsou odebrané vzorky doručeny do laboratoře.

Zkumavky s biologickým materiálem musí být po odebrání a náležitém označení skladovány při teplotě odběrové místnosti tj. přibližně při 25°C. Do doby transportu se vzorky ukládají tak, aby nedošlo k jejich mechanickému poškození např. třepáním. Plná krev nesmí zmrznout (mráz může způsobit hemolýzu). Při zpracování vzorku v laboratoři je se vzorkem nakládáno tak, aby byla zajištěna jeho stabilita, proto lze vybraná vyšetření doplnit na základě požadavku zdravotnického zařízení ještě i v následujících dnech.

Skladování do doby analýzy během pracovního dne: do doby analýzy během pracovního dne se biologický materiál skladuje tak, aby se zabránilo znehodnocení, rozlití, kontaminaci, přímému vlivu slunečního záření, tepla.

Skladování za účelem možnosti doplnění nebo opakování analýz: biologický materiál se skladuje v laboratoři podle vlastností analytu a doporučení o preanalytické fázi v chladničce při definované teplotě +4 až +8°C po dobu 1 týdne.

C-10 Základní informace k bezpečnosti při práci se vzorky

Na základě směrnice (vyhláška MZ č. 195/2005 Sb.) byly stanoveny tyto zásady pro bezpečnost práce s biologickým materiálem: Každý vzorek krve je nutné považovat za potenciálně infekční.

Žádanky ani vnější strana zkumavky nesmí být kontaminovány biologickým materiálem. Vzorky od pacientů s již diagnostikovaným přenosným virovým onemocněním mají být viditelně označeny.

C-11 Transport vzorků

Vzorky jsou přepravovány v uzavřených odběrových nádobkách, zkumavkách se zátkou, které jsou vloženy do stojánku nebo přepravního kontejneru tak, aby během přepravy vzorku do laboratoře nemohlo dojít k rozlití, potřísnění biologickým materiálem nebo ke znehodnocení vzorku. Laboratoř a všechny spolupracující subjekty jsou povinny tyto pokyny uplatňovat v plném rozsahu.

C-12 Informace k dopravě vzorků a k zajištění svozu vzorků

Laboratoř má odběrovou místnost. Pacienti jsou od lékařů posíláni na odběry do naší laboratoře.

Laboratoř vzorky k vyšetření nesváží, ani nezajišťuje svoz do jiné laboratoře.

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 13
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Požadavky, které laboratoř nevyšetřuje, podstupuje komerčním laboratořím. Materiál s žádankou uchová v laboratoři dle správné laboratorní praxe, a předá svozovým pracovníkům laboratoří: AeskuLab k.s., Synlab czech s.r.o., SPADIA LAB s.r.o. Pracovníci svozové služby těchto laboratoří si tento materiál v laboratoři vyzvednou.

D. Preanalytické procesy v laboratoři

D-1 Příjem žádanek a vzorků

Materiál přinesený do laboratoře je vždy přinesen s žádankou.

Žádanka musí být čitelně vyplněna ve všech kolonkách, které jsou nezbytné pro identifikaci pacienta a pro vykazování plátci, to jest pojišťovně. Materiál je označen jménem pacienta a rodným číslem.

Příjem žádanek a vzorků probíhá po celou pracovní dobu laboratoře. Za příjem je odpovědný vždy konkrétní pracovník, který komunikuje s klientem předávajícím materiál. Pracovník provede kontrolu kvality biologického materiálu (vhodnost nádoby a její identifikaci, množství materiálu), kontrolu. Je-li vše v pořádku, provede příjem žádanky a zaznamená do LISu. Pracovník odpovídá za to, že všechny povinné údaje jsou zapsány v LISu a přijmutím žádanky potvrdí:

- že vzorek byl jednoznačně identifikovatelný
- že vzorek byl v požadované kvalitě
- že požadavky na vyšetření je laboratoř schopna splnit v požadovaném rozsahu a termínu dodání výsledků

Příjem materiálu od samoplátců: před vlastním příjmem laboratoř vytiskne pacientovi účet s bodovým ohodnocením a cenou výkonu. Pak na základě předloženého dokladu o zaplacení jsou provedena požadovaná vyšetření.

D-2 Kritéria pro odmítnutí vadných (kolizních) primárních vzorků

Odmítnout lze

- žádanku s biologickým materiálem, na které chybí nebo jsou nečitelné základní údaje (číslo pojištěnce, příjmení a jméno, typ zdravotní pojišťovny, IČP odesílajícího lékaře nebo pracoviště, základní diagnóza
- žádanku dospělého pacienta od zdravotnického subjektu s odborností pediatrie
- žádanku muže od subjektu s odborností gynekologie
- žádanku ambulantního pacienta od subjektu s odborností lůžkového oddělení
- žádanku dítěte pod 10 let věku od zdravotnického subjektu s jinou než pediatrickou specializací
- žádanku nebo odběrovou nádobu znečištěnou biologickým materiálem

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 14
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

- nádobu s biologickým materiálem, kde není způsob identifikace materiálu z hlediska nezaměnitelnosti dostatečný
- nádobu s biologickým materiálem, kde zjevně došlo k porušení doporučení o preanalytické fázi
- neoznačenou nádobu s biologickým materiálem
- biologický materiál bez žádanky

D-3 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku nebo žádanky

Postup laboratoře při nesprávné identifikaci biologického materiálu

Laborantka, která přijímá materiál, kontroluje, zda je zkumavka s materiálem dostatečně označena jménem a rodným číslem pacienta. Kontroluje, zda údaje na zkumavce souhlasí s údaji na žádance.

Laborantka zkontroluje další údaje na žádance, zda jsou čitelné, zda jsou všechny kolonky vyplněné, razítko lékaře, IČP lékaře, podpis lékaře, odbornost lékaře. Diagnóza, pojišťovna, datum. Je-li některý údaj nečitelný, nebo neúplný, laborantka telefonuje ordinujícímu lékaři, nebo ambulanní sestře nezřetelný údaj, nebo chybějící údaj napraví.

D-4 Vyšetřování smluvními laboratořemi

Laboratoř nemá žádné smluvní laboratoře. Vyšetření, která neprovádíme jsou zasílaná do laboratoří, AeskuLab k.s., synlab czech s.r.o., SPADIA LAB s.r.o. dle požadavků lékaře.

E. Vydávání výsledků a komunikace s laboratořmi

E-1 Hlášení výsledků v kritických intervalech

Výsledek vyšetření, který může být spojen s ohrožením základních životních funkcí nebo s nutností okamžitého lékařského zásahu (kritická hodnota výsledku), představuje epidemiologické riziko apod., je sdělován požadujícímu lékaři v co nejkratším časovém intervalu od zjištění.

Tyto výsledky telefonuje na pracoviště VŠ, nebo jím pověřená osoba.

Jsou doporučeny tyto hodnoty.

Vyšetření	Dospělí		Děti do 10 let		Jednotka
	pod	nad	pod	nad	
S-Na	120	160	120	155	mmol/l
S-K	3,0	6,5	3,0	6,5	mmol/l
S-Cl	85	125	85	125	mmol/l
S-Ca	1,7	2,9	1,7	2,9	mmol/l
S-glukoza	3,0	20	3,0	nový nález 10,0	mmol/l

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 15
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

S-Urea		20		15	mmol/l
S-kreatinin		200		150	μmol/l
S-bilirubin		50		50	μmol/l
S-ALT		5,0		3,0	μkat/l
S-AST		5,0		3,0	μkat/l
S-AMS		10,0		6,0	μkat/l
S-CRP		100		50	mg/l
S-TSH	0,1	10	0,1	10	mU/l
Leukocyty	2,0	25	2,0	15	10 ⁹ /l
Erytrocyty	2,0	7,5	2,0	7,5	10 ¹² /l
Trombocyty	70	600	50		10 ⁹ /l
Hemoglobin	65	190	80	170	g/l
Hematokrit	0,200	0,550	0,200	0,550	
Quick	INR > 6,0				
APTT index	> 5,0				

E-2 Informace o formách vydávání výsledků, typy nálezů a laboratorních zpráv

Laboratorní výsledky se vydávají v tištěné formě.

Výsledky laboratorních vyšetření jsou po kompletizaci rozneseny na pracoviště lékařů v tištěné podobě.

Výsledky, které se nedoručí, zůstávají v laboratoři. Lékařům jsou doručeny druhý den, nebo si pro ně přijde setra v den jejich ordinace.

Výstup z LIS v podobě výsledkového listu obsahuje:

- název laboratoře, která výsledek vydala
- jednoznačnou identifikaci pacienta (jméno, rodné číslo)
- název oddělení a jméno lékaře požadujícího vyšetření
- datum a čas přijetí primárního vzorku laboratoří
- datum a čas tisku nálezu
- název vyšetřovaného analytu
- výsledek vyšetření včetně jednotek měření tam, kde je to možné
- biologické referenční intervaly
- v případě potřeby textové interpretace výsledků
- jiné poznámky formou komentáře (označení vzorku v LIS, texty ke kvalitě nebo dostatečnosti primárního vzorku, které mohou nežádoucím způsobem ovlivnit výsledek, atd.)
- jméno pracovníka, který nálezu vytiskl

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 16
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Všechny výsledky jsou v laboratoři dostupné v elektronické i tištěné formě, v obou formách jsou výsledky také archivovány.

E-3 Změny výsledků a nálezu

Opravy výsledkových listů se provádí pro:

- identifikaci pacienta
- výsledkovou část

Opravy se provádí ihned, jakmile jsou chyby zjištěny.

Oprava identifikace pacienta

Jedná se o opravu rodného čísla, změnu nebo opravu příjmení a jména pacientů (vdané ženy, osvojené děti, změna příjmení po rozvodu apod.) před odesláním výsledkového listu.

Oprava identifikace (rodného čísla nebo příjmení a jména) se provádí buď při zadávání požadavků, v rámci oprav databáze na základě sdělení klienta, nebo v rámci oprav registru pacientů a archivní databáze (např. viz chybové protokoly ze zdrav. Pojišťoven).

Oprava výsledku

Jestliže byla chyba zjištěna při kontrole výsledků před jejich vydáním, je třeba zopakovat analýzu a výsledek opravit. Pokud byla chyba zjištěna až po vydání výsledku z laboratoře, je nutno zopakovat analýzu a opravit chybný výsledek. Byl-li odhalen rozpor mezi již vydaným výsledkem a novým stanovením, je vždy proveden záznam o neshodě.

E-4 Intervaly od dodání vzorku k vydání výsledku

V laboratorním informačním systému je evidován čas přijetí každého vzorku. Dostupnost (odezva) je časový interval od převzetí biologického materiálu laboratoří do zveřejnění výsledku. Dostupnost výsledků analýz vyšetřovaných v běžném rutinním provozu, tj. v pracovních dnech, je v den indikace, nejpozději do 24 hodin. Všechny výsledky jsou vydávány průběžně během dne. Dostupnost vyšetření statim je popsána v kapitole C 3 Požadavky na urgentní vyšetření.

Vyšetření, která se dělají 1x týdně: TSH, FT4, T3, PSA, C-peptid a glykovaný hemoglobin, mají interval 7 dnů.

Po vyšetření, odpovědný pracovník uzavřené výsledky dotiskne a doručí lékaři.

E-5 Způsob řešení stížností

Drobnou připomínku k práci laboratoře řeší okamžitě pracovník, který stížnost přijal, je-li to v jeho kompetenci. Jinak předává stížnost vedení laboratoře.

Vyřízení písemné stížnosti

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 17
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Písemnou stížnost řeší vždy vedení laboratoře, stížnost se zaznamenává do knihy stížností. Je-li možné stížnost vyřídit ihned, učiní se tak písemně ihned.

E-6 Konzultační činnost laboratoře, vydávání potřeb laboratoří

Individuální konzultace jsou umožněny kontaktem s pracovníky laboratoře.

Telefonickým dotazem. Dle potřeby.

F. Abecední seznam laboratorních vyšetření

Název	Zkratka	Materiál
Alaninaminotransferáza	ALT	sérum
Alkalická fosfatáza	ALP	sérum
Albumin	ALB	moč
Amyláza	AMS	sérum, moč
Aktivovaný parciální tromboplastinový test	APTT	plazma
Aspartátaminotransferáza	AST	sérum
Bilirubin celkový	BIL	sérum
C-peptid	C-pep	sérum
C-reaktivní protein	CRP	sérum
Fibrinogen	Fib	plazma
Gama-glutamyltransferáza	GGT	sérum
Glukóza	Glu	sérum, plazma, moč
oGTT	Glu	plazma
Glykovaný hemoglobin	GHbA1c	plná krev
HDL-cholesterol	HDL-chol	sérum
Chloridy	Cl	sérum
Cholesterol	Chol	sérum
INR -Prothrombinový čas	PT-R	plazma
Kreatinin	Krea	sérum
Kyselina močová	KM	sérum
Kalium	K	sérum
Krevní obraz	KO	plná krev
LDL-cholesterol	LDL-chol	sérum
Močovina	Urea	sérum
Moč + sed	moč+sed	moč
Natrium	Na	sérum
Prostatický specifický antigen	PSA	sérum
Revmatoidní faktor	RF	sérum
Sedimentace erytrocytů	FW	plná krev
Triacylglyceroly	TRG	sérum
Thyreotropin	TSH	sérum
Thyroxin volný	FT4	sérum

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 18
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

G. Přehled laboratorních vyšetření

Alaninaminotransferáza

Zkratka: ALT
 Jednotky: $\mu\text{kat/l}$
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Kód VZP: 81337
 Referenční meze: 1d – 1r 0,1 – 0,85 $\mu\text{kat/l}$
 1r – 120r 0,1 – 0,73 $\mu\text{kat/l}$
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

Alkalická fosfatáza

Zkratka: ALP
 Jednotky: $\mu\text{kat/l}$
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Kód VZP: 81421
 Referenční meze: 1d – 10r 1,20 - 6,2 $\mu\text{kat/l}$
 10r – 15r 1,35 - 7,5 $\mu\text{kat/l}$
 15r – 120r 0,66 - 2,2 $\mu\text{kat/l}$
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

Albumin v moči

Zkratka: MAU – mikroalbumin
 Jednotky: mg/l
 Materiál: ranní moč, nebo sbíraná moč
 Kód VZP: 81675
 Referenční meze: do 28 mg/l
 sbíraná moč do 30 mg/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 1 měsíc

Amyláza:

Zkratka: AMS
 Jednotky: $\mu\text{kat/l}$
 Materiál: sérum

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 19
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Odběr: moč
 Dispolab: zkumavka s bílou zátkou,
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 porce moče

Kód VZP: 81345

Referenční meze: sérum: do 1,67 μ kat/l
 moč: do 7,67 μ kat/l

Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (sérum)
 2 – 8 °C: 10 dní (moč)

Aktivovaný parciální tromboplastinový čas:

Zkratka: APTT

Jednotky: ratio (poměr k normální plazmě)

Materiál: plazma

Odběr: Dispolab: zkumavka s růžovou zátkou s Na citrátem,
[Monovette se zelenou zátkou](#)

Kód VZP: 96621

Referenční hodnoty: 0,80 - 1,2

Stabilita: 20 – 25 °C: 4 hodiny

Aspartátaminotransferáza:

Zkratka: AST

Jednotky: μ kat/l

Materiál: sérum

Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)

Kód VZP: 81357

Referenční hodnoty: 1d – 1r 0,1 – 0,97 μ kat/l
 1r – 15r 0,1 – 0,63 μ kat/l
 15r – 120r 0,1 – 0,67 μ kat/l

Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

Bilirubin celkový:

Zkratka: Bil

Jednotky: μ mol/l

Materiál: sérum

Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)

Kód VZP: 81361

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 20
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Referenční hodnoty: 1d - 5d   34 - 137 µmol/l
5d - 2t   do 100 µmol/l
2t - 1r   2,0 - 29,0 µmol/l
1r - 120r   2,0 - 20,5 µmol/l

Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

C-peptid:

Zkratka: C-pep
Jednotky: pmol/l
Materiál: sérum
Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)

Vyšetření prováděno: 1x týdně v pondělí

Kód VZP: 93145
Referenční hodnoty: 370 - 1470 pmol/l
Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní
-20 °C: 60 dní

C-reaktivní protein:

Zkratka: CRP
Jednotky: mg/l
Materiál: sérum
Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)

Kód VZP: 91153
Referenční hodnoty: do 5 mg/l
Stabilita: 2 – 8 °C: 2 měsíce

Fibrinogen:

Zkratka: Fib
Jednotky: g/l
Materiál: plazma
Odběr: Dispolab: zkumavka s růžovou zátkou s Na citrátem
[Monovette se zelenou zátkou](#)

Kód VZP: 96325
Referenční hodnoty: 2,0 - 4,0 g/l
Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

γ-Glutamyltransferáza:

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 21
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Zkratka: GGT (GMT)
 Jednotky: μ kat/l
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou

[Monovette s hnědou zátkou](#)

Kód VZP: 81435
 Referenční hodnoty: 1d – 1r 0,1 – 2,19 μ kat/l
 1r – 15r 0,1 – 0,80 μ kat/l
 Muži: 0,1 – 1,17 μ kat/l
 Ženy: 0,1 – 1,10 μ kat/l

Stabilita: 2 – 8 °C: 1 týden

Glukóza:

Zkratka: Glu
 Jednotky: mmol/l
 Materiál: sérum, plazma, moč
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou

[Monovette s hnědou zátkou](#)

Při kontrole diabetu odběr do zkumavky s K3EDTA a s NaF

Upozornění: Během jedné hodiny je pokles glukózy v krvi o 5-7 %, nebyla-li odebrána do NaF.

Kód VZP: 81439
 Referenční hodnoty: sérum: 4,2 - 5,6 mmol/l
 moč: do 1,7 mmol/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (sérum)
 2 – 8 °C: 1 den (moč)

Orální glukózový toleranční test gravidní

Zkratka: oGTT gravidní
 Jednotky: mmol/l
 Materiál: plazma
 Odběr: na lačno

[Monovette s hnědou zátkou](#)

Pacientka vypije 75 g glukózy ve 250 ml vody, je v klidu, nejí, nekouří, další odběr za 1 hod a za 2 hod

Kód: 81443
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (plazma)
 Referenční hodnoty:

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 22
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

gestační diabetes je laboratorně diagnostikován, je-li dosaženo alespoň jedno ze tří uvedených kritérií: glukóza nalačno $\geq 5,1$ mmol/l,
glukóza po 1 hodině $\geq 10,0$ mmol/l,
glukóza po 2 hodinách $\geq 8,5$ mmol/l

o-Glukózový toleranční test

Zkratka: oGTT

Jednotky: mmol/l

Materiál: plazma

Odběr: [Monovette s hnědou zátkou](#)

Pacientka vypije 75 g glukózy ve 250 ml vody, je v klidu, nejí, nekouří
další odběr za 1 hod a za 2 hod

Kód: 81443

Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (plazma)

Referenční hodnoty:

po 2 hodinách po zátěži 75 g glukózy: < 7,8 mmol/l - vyloučení DM;

7,8 - 11 mmol/l - porušená glukózová tolerance;

$\geq 11,1$ mmol/l DM

Glykovaný hemoglobin:

Zkratka: GHbA1c

Jednotky: mmol/mol

Materiál: plná krev

Odběr: Dispolab: zkumavka s K3EDTA se zelenou zátkou jako na KO
[Monovette s červenou zátkou](#)

Kód VZP: 81449

Referenční hodnoty: 20 - 42 mmol/mol

kompenzovaný diabetes 43 – 53 mmol/mol

Stabilita: 2 – 8 °C: 5 dní

HDL-cholesterol:

Zkratka: HDL-chol

Jednotky: mmol/l

Materiál: sérum

Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)

Kód VZP: 81473

Referenční hodnoty: muži: 0,90 - 2,10 mmol/l

ženy: 1,15 - 2,70 mmol/l

Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 23
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Cholesterol:

Zkratka: Chol
 Jednotky: mmol/l
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Kód VZP: 81471
 Referenční hodnoty: do 15r 3,76 - 4,8 mmol/l
 od 15r 3,87 - 5,2 mmol/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

Chloridy:

Zkratka: Cl
 jednotky: mmol/l
 Materiál: sérum, moč
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátku
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Kód VZP: 81469
 Referenční hodnoty: 1d – 1m 98 – 113 mmol/l
 1m – 120r 98 - 107 mmol/l
 moč: 170 - 270 mmol/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (sérum)
 2 – 8 °C: 1 den (moč)

INR International Normalized Ratio

Zkratka: INR
 Jednotky: poměr času pacienta a normálu vztaženo na citlivost tromboplastinu
 Materiál: plazma
 Odběr: Dispolab: zkumavka s růžovou zátkou s Na citrátem
[Monovette se zelenou zátkou](#)
 Kód VZP: 96623
 Referenční hodnoty: 0,8 - 1,2
 léčba dikumariny: 2 – 4
 Stabilita: 2 – 8 °C: 24 hodin

PT- R protrombinový čas ratio-poměr

Zkratka: PT R
 Jednotka: čas koagulace plazmy pacienta /časem koagulace normální plazmy
 Materiál: plazma

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 24
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Odběr: Dispolab zkumavka s růžovou zátkou s Na citrátem

[Monovette se zelenou zátkou](#)

Kód VZP: stejný jako INR

Referenční hodnoty: 0,8 - 1,2

Vyjadřování výsledků protrombinového času se liší podle toho, jestli je pacient léčen kumarinovými preparáty, nebo novými antitrombotiky, dabigatran, rivaroxaban.

Kreatinin:

Zkratka: Krea

Jednotky: $\mu\text{mol/l}$

Materiál: sérum, moč

Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou

[Monovette s hnědou zátkou](#)

Kód VZP: 81499

Referenční hodnoty:	1d – 1r	18 - 35 $\mu\text{mol/l}$	Muži: 62 - 115 $\mu\text{mol/l}$
	1r - 15r	27 - 62 $\mu\text{mol/l}$	Ženy: 53 - 97 μmol
	15r - 18r	44 - 88 $\mu\text{mol/l}$	moč: 8,8 - 15,9 $\mu\text{mol/l}$

Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (sérum)

2 – 8 °C: 7 dní (moč)

Kyselina močová:

Zkratka: KM

Jednotky: $\mu\text{mol/l}$

Materiál: sérum, moč

[Monovette s hnědou zátkou](#)

Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou

Kód VZP: 81523

Referenční hodnoty:	1d - 15r	120 - 320 $\mu\text{mol/l}$
	muži:	210 - 420 $\mu\text{mol/l}$
	ženy:	150 - 350 $\mu\text{mol/l}$
	moč:	1,5 - 4,5 mmol/l

Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (sérum)

20 – 25 °C: 4 dny (moč)

Kalium:

Zkratka: K

Jednotky: mmol/l

Materiál: sérum, moč

Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 25
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Monovette s hnědou zátkou

Kód VZP: 81393

Referenční hodnoty: 1m - 1r 4,1 - 5,3 mmol/l
1r - 15r 3,4 - 4,7 mmol/l
15r - 120r 3,8 - 5,4 mmol/l
moč 35 - 80 mmol/24hod

Stabilita: 2 – 8 °C: 1 den (sérum)
2 – 8 °C: 1 den (moč)

Krevní obraz

Zkratka: KO
leukocyty, erytrocyty, hemoglobin, hematokrit, trombocyty

WBC	RBC	HGB	HCT	PLT
-----	-----	-----	-----	-----

MCV střední objem erytrocytu, MCH střední objem hemoglobinu v ery
MCHC střední koncentrace hemoglobinu v erytrocytech

Materiál: plná krev

Odběr: Dispolab: zkumavka se zelenou zátkou s K3EDTA

Monovette s červenou zátkou

Kód VZP: 96163

Referenční hodnoty: WBC 1d – 2t 5,0 – 20x10⁹/l; 2t – 4r 5,0 – 19,5x10⁹/l
4r – 15r 4,5 – 14x10⁹/l; 15r – 120r 4,0 – 10,0x10⁹/l

RBC 1d – 6m 3 – 4,9x10¹²/l; 6m – 12r 4,2 – 5,2x10¹²/l
Muži: 12r – 15r 4,5 – 5,3x10¹²/l; 15r – 120r 4 – 5,8x10¹²/l
Ženy 12r – 15r 4,1 – 5,1x10¹²/l; 15r – 120r 3,8 – 5,2x10¹²/l

HGB 1d - 61d 100 - 180 g/l; 61d – 92d 90 – 140 g/l;
92d – 183d 95 – 135 g/l; 183d – 6r 110 – 135 g/l;
6r – 12r 115 – 155 g/l; Ženy: 12r – 120r 120 – 160 g/l;
Muži: 12r – 15r 130 – 160 g/l; 15r – 120r 135 – 170 g/l

HCT 31d – 61d 0,31 – 0,55; 61d – 183d 0,28 – 0,41;
183d – 6r 0,33 – 0,40; 6r – 12r 0,35 – 0,45;
Muži 12r – 15r 0,37 – 0,49; 15r – 120r 0,40 – 0,55;
Ženy 12r – 120r 0,35 – 0,47

MCV 2t – 61d 86 – 123 fl; 61d – 92d 77 – 115 fl;
92d – 183d 74 – 108 fl; 183d – 6r 75 – 87,0 fl;
6r – 12r 77 – 95 fl; Muži: 12r – 15r 78 – 98 fl;
Ženy: 12r – 15r 78 – 102fl; muži + ženy 15r – 120r 82 – 98 fl

PLT Muži+Ženy 150 – 450x10⁹/l

Stabilita: 2 – 8 °C: 24 hodin

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 26
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

LDL cholesterol

Zkratka: LDL-chol
 Jednotky: mmol/l
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Kód VZP: 81527
 Referenční hodnoty: 1,2 - 3,0 mmol/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

Močovina

Zkratka: Urea
 Jednotky: mmol/l
 Materiál: sérum, moč
 Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Kód VZP: 81621
 Referenční hodnoty: 1d – 15r 1,8 – 6,4 mmol/l
 Muži: 2,9 – 7,5 mmol/l Ženy: 2,5 – 6,4 mmol/l
 moč: 333 – 583 mmol/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (sérum)
 2 – 8 °C: 7 dní (moč)

Moč + sediment

Zkratka: moč+sed
 Jednotky:
 Materiál: moč, střední proud
 Odběr: Dispolab: zkumavka se žlutou zátkou
 Kód VZP: 81347
 Referenční hodnoty: chemické vyšetření:
 pH 4,8-7,4; hmotnost 1,016-1,022; leukocyty do 10/μl;
 erytrocyty do 5/μl; proteiny do 0,1g/l; glukóza do 1,7 mmol/l; ketolátky do 0,5mmol/l; ubg do 17 μmol/l; bilirubin do 3,4μmol/l;
 močový sediment:
 leukocyty do 10/zorné pole; erytrocyty do 4/zorné pole

Natrium:

Zkratka: Na
 Jednotky: mmol/l

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 27
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

Materiál: sérum, moč
Odběr: Dispolab: zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
Kód VZP: 81593
Referenční hodnoty: 1r – 15r 138 - 145 mmol/l
15r – 120r 136 - 145 mmol/l
moč: 140 - 260 mmol/l za 24 hod
Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní (sérum)
2 – 8 °C: 1 den (moč)

Prostatický specifický antigen

Zkratka: PSA
Jednotky: µg/l
Materiál: krev
Odběr: Dispolab zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
Vyšetření prováděno: 1x týdně
Kód VZP: 93225
Referenční hodnoty: do 4 µg/l
Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní
-20 °C: 60 dní

Revmatoidní faktor

Zkratka: RF
Jednotky: IU/m
Materiál: sérum
Odběr: Dispolab zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
Kód VZP: 91501
Referenční hodnoty: do 18IU/m
Stabilita: 2 – 8 °C: 3 dny

Sedimentace erytrocytů

Zkratka: FW
Jednotky: mm
Materiál: plná krev
Odběr: Dispolab zkumavka se žlutou zátkou
Kód VZP: nevykazujeme
Referenční hodnoty: muži za 1 hod 2-10 za 2 hod 4-27

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 28
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

ženy za 1 hod 4-27 za 2 hod 6-40

Triacylglyceroly

Zkratka: TRG
 Jednotky: mmol/l
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Kód VZP: 81611
 Referenční hodnoty: 1r – 15r 0,30 - 1,0 mmol/l
 15r-120r 0,45 - 1,7 mmol/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní

Thyroid Stimulating Hormon

Zkratka: TSH
 Jednotky: mIU/l
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Vyšetření prováděno: 1x týdně
 Kód VZP: 93195
 Referenční hodnoty: 0,38 - 4,31 mIU/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní
 -20 °C: 60 dní

Free Thyroxin

Zkratka: FT4
 Jednotky: pmol/l
 Materiál: sérum
 Odběr: Dispolab zkumavka s bílou zátkou
[Monovette s hnědou zátkou](#)
 Vyšetření prováděno: 1x týdně
 Kód VZP: 93189
 Referenční hodnoty: 10,6 - 21 pmol/l
 Stabilita: 2 – 8 °C: 7 dní
 -20 °C: 60 dní

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 29
		Celkem stran: 30
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	Vydání č.: 5
		Změna: 0
		označení: SOPO- 01

H. Požadavkový list

LABORATOŘ KLINICKÉ BIOCHEMIE

Poliklinika, Tyršova 223, 595 01 Velká Bíteš, tel.: 566 532 411

Rodné číslo									Datum narození	Muž ☐ Žena ☐	
Příjmení								IČZ	odbornost		
Jméno								Razítko lékaře			
POJ	Samoplátce ☐		DG								
Vzorek: Krev ☐	Moč ☐		Jiný <input type="text"/>								
Odběr: Datum	Čas		Podpis		Datum		Podpis				

Biochemie		Hematologie		Moč	
1	Urea	50	KO	400	Moč chem+sed.
2	Kreatinin			150	Moč diabetická
3	Kys. močová	83	INR	20	Mikroalbumin
40	Na+K+Cl	84	APTT	250	Amyláza
7	Ca vápník	85	Fibrinogen		
9	Bilirubin celkový				
11	ALT				
12	AST				
13	GGT (GMT)				
14	ALP				
15	AMS	Imunochemie		Poznámky	
16	Cholesterol	110	TSH		Tisk výsledku 2x
17	Triacylglyceroly	111	FT4		
30	HDL-cholesterol	115	C-peptid	Vyšetření OGTT:	
31	LDL-cholesterol	116	PSA	Orální glukózový test	
19	Glukóza			Odběr na lačno	
310	OGTT orální glukóz. test			Zátěž 75 g glukózy	
317	OGTT orální glukóz. test GESTAČNÍ		Zánět	Zůstat 2 hod. v klidu v čekárně	
21	Glykovaný hemoglobin	32	FW		
18	Celková bílkovina	43	CRP		Statim
41	Albumin	44	RF		

Platné od 1. 4. 2019

Poliklinika Velká Bíteš, příspěvková organizace Laboratoř klinické biochemie Tyršova 223, Velká Bíteš 595 01	SOPO- 01 Laboratorní příručka	Strana č.: 30 Celkem stran: 30 Vydání č.: 5
		Změna: 0
Platné od: 01. 04. 2019	Vypracoval: RNDr. Blahová Blažena	označení: SOPO- 01

Záznam o seznámení s dokumentem a jeho změnou

Potvrzuji svým podpisem, že jsem byl/a s dokumentem seznámen/a a porozuměl/a jsem mu.

Datum	Jméno a příjmení	Podpis	1. změna Datum, podpis	2. změna Datum, podpis	3. změna Datum, podpis

Záznam o změnách v dokumentu

Datum	Č. strany	Číslo a charakter změny	Změnu provedl	Změnu schválil

Revize dokumentu 1x ročně

	Datum revize	Odpovědná osoba	Podpis
1			
2			
3			
4			
5			